

การแนะนำ การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า “งานคือชีวิต” ดังนั้น ในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่า สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ : ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ข้อมูลด้านอาชีพเป็นข้อมูลที่มีขอบข่าย กว้างขวางมาก ซึ่งขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพพอสรุปได้ดังนี้

๑. **แนวโน้มของตลาดแรงงาน**
เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต
๒. **ลักษณะงาน**
งานที่จะต้องทำเป็นประจำมีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิด ความเพลิดเพลินหรือก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย งาน ใหญ่หรืองานเล็ก มีความรับผิดชอบที่สำคัญหรือไม่ ต้อง เกี่ยวข้องกับตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์มากหรือไม่ ต้องนั่งทำงาน ยืน ทำงาน ต้องเดิน ทางหรือไม่
๓. **สภาพแวดล้อมของงาน**
ได้แก่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น ชื้น แห้ง เปียก ฝุ่นละออง สกปรก เสียง ดัง ในอาคาร กลางแจ้ง ในโรงงาน มีสารพิษ มีสาร กัมมันตภาพรังสี มีความขัดแย้ง เป็นต้น

๔. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

อายุ ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการทำงานและเกษียณไว้อย่างไร เพศ อาชีพนั้น ๆ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้ โอกาสแก่ทั้งหญิงทั้งชาย หรือให้โอกาสแก่เพศใดเพศหนึ่งมากกว่า

๕. การเข้าประกอบอาชีพ

การเข้าประกอบอาชีพต้องมีวิธีการอย่างไร โดยการสมัครงานกับนายจ้างด้วยตนเองต้องมีการสอบสัมภาษณ์หรือต้องสอบข้อเขียนด้วย ถ้าเป็นการ ประกอบอาชีพอิสระต้องใช้ทุนทรัพย์เพื่อดำเนินกิจการอย่างน้อยเพียงใด

๖. รายได้

ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ จะมีรายได้เป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี โดยเฉลี่ยแล้วเป็นเงินเท่าใด

๗. ความก้าวหน้า

อาชีพนั้น ๆ จะมีความก้าวหน้าเพียงใด จะต้องมีการศึกษาอบรมเพิ่มเติม มีความสามารถหรือประสบการณ์อย่างไรจึงจะได้เลื่อนขั้นมากขึ้นอย่างน้อยเพียง ใด การประกอบอาชีพเดิมนำไปสู่อาชีพใหม่หรือไม่

๘. การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ

มีผู้ประกอบอาชีพอย่างน้อยเพียงใดและกระจายอยู่ทั่วประเทศหรือมีอยู่เพียงบางจังหวัด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผู้ประกอบอาชีพที่ใดก็ได้หรือจะต้อง อยู่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ

๙. ข้อดีและข้อเสีย

อาชีพแต่ละอย่างย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพของแต่ละคน งานบางอย่างอาจมีการ ทำงาน ล่วงเวลา ทำงานในวันเสาร์อาทิตย์ หรือ วันหยุด และการเดินทางไปปฏิบัติในท้องถิ่นอื่นๆ งานบางอาชีพมีความมั่นคงกว่างานอาชีพอื่น ฯลฯ

ประการที่ ๒ : ปัจจัยภายใน ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคล

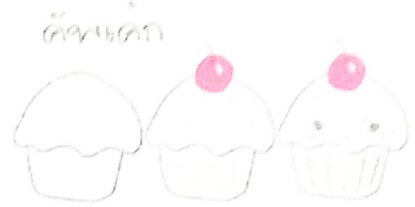
- ความสนใจ
- สติปัญญา
- ทักษะ
- ประสบการณ์
- ความรับผิดชอบ
- ความตรงต่อเวลา
- ระดับการกล้าเสี่ยง
- ความไม่ยึดหยุ่น

- บุคลิกภาพ
- ความถนัด
- ความสัมฤทธิ์ผล
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผล
- ความอดสาหะ
- ความอบอุ่น
- ความเป็นคนเปิดเผย
- ความแกร่งของจิตใจ

- ความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าแห่งตน
- วุฒิภาวะทางอาชีพ
- เชื้อชาติ
- ความแข็งแรงของร่างกาย
- ฯลฯ

- ความสามารถในการตัดสินใจ
- เพศ
- อายุ
- สุขภาพ

ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของค่านิยม

- ค่านิยมทั่ว ๆ ไป
- จุดมุ่งหมายชีวิต
- การรับรู้เกียรติและชื่อเสียงของอาชีพ
- ความเข้าใจอาชีพที่เกี่ยวกับคน/ข้อมูล
- การใช้เวลาว่าง
- ความต้องการกฎเกณฑ์
- ความต้องการอำนาจ
- ความปลอดภัย
- ฯลฯ

- ค่านิยมทางการงาน
- จุดมุ่งหมายทางอาชีพ
- ทักษะติดต่ออาชีพต่าง ๆ
- จริยธรรมในการทำงาน
- ความต้องการเปลี่ยนแปลง
- ความต้องการสนับสนุน/ช่วยเหลือ
- ความมั่นคง
- การทำงานให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่น

* จะทราบได้อย่างไรว่าอาชีพไหนเหมาะสมกับท่าน

คนเรามีความถนัด ความสามารถ และความสนใจในงานอาชีพแตกต่างกัน บางคนเหมาะที่จะทำงานด้านหัตถกรรม บางคนเหมาะสมที่จะทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล หรืองานที่เกี่ยวข้องกับด้าน วิทยาศาสตร์ ส่วนบางคนอาจจะเหมาะสมที่จะทำงานเกี่ยวกับการสอนดนตรี การช่วยเหลือ ติดต่อ ประชาชน เหล่านี้เป็นต้น แต่ละคนมีพรสวรรค์ไม่เหมือนกัน ไม่สามารถทำงานชนิดเดียวกันได้หมดทุก คน ข้อสำคัญก็คือ ท่านต้องรู้จักตัวเอง และรู้จักงานอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งพิจารณาดูว่ามีงานอะไรบ้างที่ท่านชอบและสนใจมากที่สุด และงานนั้นๆ เหมาะสมกับอุปนิสัยและบุคลิกลักษณะของท่านหรือไม่

* ปัญหา ก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนหรือผู้สมัครงาน

๑. ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการประกอบอาชีพต่างๆ ขาดทักษะและรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับโลก อาชีพ เช่น ลักษณะของงานอาชีพ กระบวนการทำงานในงานอาชีพนั้นๆ ความก้าวหน้าในอาชีพ การทำงาน และความต้องการของตลาดแรงงานในงานสาขาอาชีพนั้นๆ

๒. นักเรียนและผู้สมัครงาน ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ แนะแนวอาชีพ แนะนำการศึกษาต่อ และการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ ตลาดแรงงาน

๓. นักเรียนและผู้สมัครงาน จะต้องรู้จักความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ และความ พร้อมในการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

๔. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ นักเรียนและผู้สมัครงาน จะต้องมีความรู้ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลตั้งแต่การเลือกเรียนต่อหรือศึกษาเพิ่มเติมในสาขา วิชาที่ใช้เงินทุนจำนวนน้อย และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจน การฝึกพัฒนา ฝีมือตนเองเพิ่มเติมเพื่อให้คุณลักษณะเด่น ใน การสมัครงาน สรุปร้อย

* แนะนำก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ

๑. ผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพควรรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน โดยเฉพาะในด้านอุปนิสัย ความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกลักษณะ สุขภาพ นิสัย ทักษะเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ

๒. ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ลักษณะของงานอาชีพ ค่าจ้าง สวัสดิการ ความก้าวหน้า และความมั่นคงของงาน ตลอดจนความต้องการ ของตลาดแรงงาน ฯลฯ

แนวทางในการตัดสินใจด้านอาชีพ (Career Decision making---a model)

